

Kerkblad van de Remonstrantse en Doopsgezinde gemeenten in Den Haag en omstreken

Psalmen voor Pinksteren

In de remonstrantse belijdenis van 2006 wordt Pinksteren voorop gesteld. Nog voor Jezus in die belijdenis zijn intrede doet, komt de Geest ter sprake. Het is, zo lezen we, de Geest die mensen bezielt tot wat heilig is en goed. Over de effecten daarvan wordt vervolgens gezegd, dat de mensen 'zingend en zwijgend, biddend en handelend, God eren en dienen'. Het valt op dat in die opsomming het zingen de eerste plaats krijgt. In de bijbel is het vooral in de psalmen dat gezongen wordt. Eén van de psalmen begint zo: "Een loflied voor de Heer, heel mijn leven, een psalm, tot het laatst, voor mijn God." Dat wekt een onverstaanbaar vrome indruk, alsof de psalmdichter, ongehinderd door twijfels en bedenkingen en tot het einde toe, door zal gaan. Is die indruk juist? Ik geloof het niet. Wat de dichter doet, kan heel anders worden uitgelegd. Hij zingt, inderdaad, en hij neemt zich voor te blijven zingen. Hij stelt dus geen objectieve feiten vast en spreekt geen voorgegeven zekerheden uit. Hij bidt en zingt in de hoop dat God zelf in hem gaat zingen. "Het is goed onze God te zingen", staat in een psalm. Een rabbi legde dat als volgt uit: "Het is goed als de mens het zover brengt dat God in hem zingt." Aan het begin van een dienst zingen we dikwijls: 'Tot U Heer is ons hart gericht, hier zijn wij, open voor Uw licht.' Is dat een constatering van feiten? Meestal niet. Hoe vaak staan we werkelijk open voor Gods licht? We

beloven eeuwige liefde – maar die eeuwigheid duurt soms ontnuchterend kort. We willen geloven en hopen, maar lopen tegen blinde muren aan en sluiten onze harten toe. Lieder en als deze moeten herhaald worden. Ze moeten telkens opnieuw, zondag na zondag, gezongen worden, om het licht welkom te heten en de Eeuwige zingend toe te laten in onze tijd. Een betere manier valt misschien wel niet te vinden. Toen David op de vlucht was voor zijn belagers en zich verborgen hield, zong hij in het duister van de spelonk het morgenrood wakker. "Mijn hart, God, weet ik gerust: zingen mag ik, tokkelen de snaren en het morgenrood zing ik wakker". Zo zingen wij onze harten open voor Gods Geest.

ds. Johan Goud

Doopsgezinde Gemeente

Paleisstraat 8, 2514 JA Den Haag;
telefoon 070 - 360 57 11
e-mail: doopsgezind.dh@hetnet.nl
website: www.dgdenhaag.nl
Openingstijden van de administratie
di t/m vr van 9.00 tot 12.00 uur
Giro: 137890
ABN-AMRO rek.nr: 51 39 41 185
Giro Commissie Hulpbetoon: 295263

Remonstrantse Gemeente

Laan van Meerdervoort 955
2564 AJ Den Haag;
telefoon 070 - 325 07 79
telefax 070 - 368 56 24
e-mail: remondenhaag@hetnet.nl
website: www.remonstranten.org/den
haag
Openingstijden van de administratie
ma t/m vr van 9.00 tot 13.00 uur
Giro: 6397
Fortis bank rek.nr: 82 25 36 994
Giro Diaconale Commissie: 155420

Redactie

Johan Goud, Paul de Kieft,
Gertrude Kunze-Begemann, Wya
Schimmel-Bonder, Catelien Slis-van
den Berge (red.secr.), Joke Tupan-
Kaiser, Berend van der Veen

Typewerk: Margo Venema-van Doorn

Lay-out: Christine Esfahani-Redeker

Kopij kan gestuurd worden naar:

Laan van Meerdervoort 955
2564 AJ Den Haag
e-mail: remondenhaag@hetnet.nl

Sluitingsdatum kopij

juninummer:

8 mei 2008

INHOUD

Van de redactie	2/5
Remonstrantse Gemeente	6/7
Doopsgezinde Gemeente	7/11
DoReMini	8/9
DoRe	11
Diversen/Oecumene	11/13
Personalialia/afwezigheid	13/14
Agenda	14/15
Rondom de zondag	15
Collecten	14
Kerkdiensten	16

Van de redactie

In de maand mei gaan de gedachten van velen terug naar het uitbreken van de oorlog in Nederland op 10 mei 1940 en naar de dagen van de bevrijding op 4 en 5 mei 1945. Wat er in die oorlogsjaren is gebeurd behoort tot de wereldgeschiedenis. In dit nummer van Kredo vindt u *petite histoire* van wat zich toen afspeelde in de vroegere Remonstrantse kerk aan de Laan.

Terwijl nu oorlog op Nederlands grondgebied haast ondenkbaar is, is Soedan, waar stammenstrijd woedt en dorpen worden platgebrand, nog ver verwijderd van vrede. Het is goed om ook van de situatie daar kennis te nemen.

**Onderduikers
in de Kerk aan de Laan**

De vroegere Remonstrantse Kerk in het centrum van Den Haag aan de Laan is tijdens de Duitse bezetting een ideale schuilplaats voor onderduikers geweest.

Soms zaten er meer dan twintig: Joden, knokploegers, Delftse studenten, jongens die de Arbeitseinsatz ontdoken en zelfs twee deserteurs uit de Wehrmacht. Het gebouw met al zijn gangen, zolders, kelders, kruipruimten en grote kasten leende zich uitstekend om mensen te verstoppen. Een van de beste schuilplaatsen was onder de vloer van de consistoriekamer. In die vloer was onder leiding van Wim Pleijsier, de koster van de kerk, een luik uitgezaagd dat van onder met schuiven klemmend

kon worden gesloten. Chiel Kleijn, de zoon van ds. F. Kleijn, had een ingenieuze constructie bedacht om er voor te zorgen dat de vaste vloerbedekking ook werkelijk vast lag en rimpelloos tegen de plint sloot. Met fretboortjes waren er gaatjes in de vloer gemaakt, waardoor dunne touwtjes waren geregen die aan de onderkant van de vloerbedekking waren gehecht. Na sluiting van het luik werden de touwtjes aangetrokken en aan kikkers op de vloerbalken onder spanning vastgezet. Behalve in de kerk zaten er ook onderduikers op Laan 22, het huis boven de hoofdingang van de kerk dat verhuurd was aan mevrouw Carolien Nonnekens.

Op nr. 20 woonde het kosters echtpaar Wim en Nel Pleijsier. Toen ds. Kleijn met gezin voor de aanleg van de Atlantic Wall uit hun huis in het Belgisch Park waren gezet, zijn zij op nr. 24 ondergebracht, dat toen toevallig leegstond.

In de nacht van 8 op 9 december is het bij een razzia toch misgegaan. Door verraad en het feit dat het luik per ongeluk niet gesloten was, is die avond een groep onderduikers gepakt. Wim Pleijsier, zijn broer organist Carel Pleijsier en ds. Kleijn met zijn zoons werden meegenomen. De groep werd eerst in een school vastgehouden, vervolgens overgebracht naar de gevangenis aan de Casuaristraat, waarna de groep na een kort verblijf in het Oranjehotel zonder ds. Kleijn op transport naar Duitsland werd gesteld.

Door subtiel relatiewerk kwam ds. Kleijn op 8 maart 1945 vrij. De zoons van ds. Kleijn wisten tijdens het transport te ontsnappen en wachtten op een ander onderduikadres het einde van de oorlog af. De anderen vonden na de capitulatie hun weg terug naar huis, vaak na een barre voettocht van dagen.

Ds. Kleijn heeft zelf niet daadwerkelijk aan illegaal of ondergronds werk meegedaan. Wel vervulde hij voor velen die daar wel actief bij betrokken waren een vertrouwensfunctie en kon hij velen met steun en advies bijstaan. Met de voorzitter van de Coza, mr. Westerouen van Meeteren, vertegenwoordigde hij de Remonstrantse Broederschap in het landelijk Convent van Kerken. Hier deed hij het voorstel om de Nieuwe Kerk op de Dam voor alle joodse landgenoten en vluchtelingen open te stellen. Priesters in habijt en predikanten in toga zouden de ingangen bewaken. Het voorstel kreeg geen kans. Het kostte Kleijn wel enkele maanden opsluiting in Scheveningen, in het "Oranjehotel".

Enige tijd geleden kreeg ds. Goud van mevrouw Thome-Gibbes een

verzoek om informatie over de Kerk aan de Laan tijdens de Duitse bezetting. Haar moeder, Zilpa Meibergen, had van eind 1942 tot medio 1943 als vijftienjarig meisje in de Kerk aan de Laan ondergedoken gezeten. Het verslag dat mevrouw Thome-Gibbes heeft gemaakt van haar interview met Frits Meibergen, de broer van Zilpa, geeft een beeld van deze periode. Enkele gedeelten hieruit staan hiernaast. Mevrouw Thome-Gibbes heeft

onlangs stappen ondernomen om voor Wim en Nel Pleijsier en voor ds. Kleijn postuum de Hasidei Umot Olam onderscheiding te krijgen.

Bij het lezen van het moedige optreden van mensen als de Pleijsiers en ds. Kleijn tijdens de bezetting, wanneer het gaat om vragen van leven en dood, vroeg ik me af hoe ik zou optreden in dergelijke omstandigheden. De dagen rond 4 en 5 mei geven daar in het bijzonder aanleiding toe. Met diepe bewondering gedenk ik dan al die mensen die zich toen voor anderen hebben durven inzetten.

P.L. Slis

Uit het interview dat de dochter van Zilpa, mevrouw Thome-Gibbes, hield met de oudere broer van Zilpa. "Toen we in het pakhuisje in de Oog in 't Zeilstraat ondergedoken zaten was Zilpa ruim vijftien jaar oud. Ze was een levendig meisje. In het begin ging het prima, maar na korte tijd begon Zilpa zich te vervelen. Ze wou naar buiten. Men zocht voor haar dan ook een ander onderduikadres. Een plek waar ze ook kon werken en haar overmaat aan energie gebruiken. Vermoedelijk door juffrouw Jasperse, onze hoedenmodiste, een bezoekerster van de Remonstrantse Kerk, kwamen we in contact met de koster van die kerk, een jonge man genaamd Wim Pleijsier. Hij heeft ons geholpen. Zilpa had het er best naar haar zin. Het hele complex, dus kerk annex kostershuis was groot. Ze heeft daar huishoudelijk werk verricht. Bijvoorbeeld: koperwerk poetsen, de roedes van de traplopers

poetsen, vloeren en meubels boenen, kleden kloppen enz. Dat vond ze niet erg. Door het werk ging de tijd sneller voorbij. En de vrouw van de koster was erg aardig. Zondags zat ze in de kerk.

Zilpa was niet bijzonder handig. Ze was heel bedroefd toen er door haar schuld een gat in een kostbaar tapijt was gekomen. Wim Pleijsier stelde haar onmiddellijk gerust, hij zei "Och, huil toch niet kind, het tapijt is niet van mij, maar van een onderduiker die onder de vloer van de kerk zit". Onder de vloer zaten meerdere Joden, en ook twee Duitse Wehrmachtdeserteurs. Vaak waren er ook studenten uit Delft, jongens die in de ondergrondse zaten. Het enige dat Zilpa ons vertelde was dat er in de kerk ook andere Joden ondergedoken zaten. Zij bleven daar niet lang, na een tijdje gingen ze naar een andere onderduikplek. Wel had ze het over de twee Duitse deserteurs. De één heette Dieter. Hij was een magere bleke, verlegen jongen van begin twintig. Hij was heel vroom in zijn christelijk geloof. Hij wou, uit principiële overtuiging, niet in het leger dienen. De andere heette Jozef, hij had vrouw en kinderen thuis. Ook Zilpa moest vaak in de kelder zitten vanwege de regelmatige razzia's. Ze zat daar soms met meer dan twintig jongens. Op een keer was ze boven bezig met huishoudelijke klusjes. De jongste deserteur, Dieter, zat een etage lager. Hij hoorde stemmen van Duitsers beneden. Als de bliksem kwam hij naar boven. Zonder iets te zeggen pakte hij Zilpa bij de arm en trok haar een kast in. Gelukkig gingen de Duitsers snel

weg. Die twee werden later geplaagd door de andere jongens.

Op een ochtend kwam Nederlandse politie met W.A. mannen op bezoek. Zilpa had het niet in de gaten. Ze kwam met een boodschappenmand de trap af. "Oh, kijk eens", riep een van de mannen. "En wie ben jij?", vroeg zijn collega. "Ik ben hier het dienstmeisje", antwoordde ze zonder te aarzelen, "en ik heb nu niet veel tijd. Ik moet voor mevrouw boodschappen doen. Straks hebben ze niets meer in de winkels". Ze keek de mannen recht in het gezicht. "Goed", zei de commandant, "maar je zorgt ervoor dat je binnen één uur hier terug bent! Heb je mij begrepen?" "Vanzelfsprekend", zei Zilpa en ging weg. Ze kwam niet meer terug, maar vluchtte naar de buurvrouw op nr. 22 die ook veel onderduikers had."

Soedan

Dit jaar februari had ik geen last van de kou: een maand lang mocht ik samen met een medestudent lesgeven op de Universiteit van Khartoem in Soedan.

Daar heb ik ongelooflijk veel geleerd, nieuwe indrukken opgedaan, mooie plekken gezien en met veel interessante mensen gepraat. Hieronder volgt een indruk van mijn project en Soedan zelf, eigenlijk meer een verslag van interessante gesprekken die ik had en verhalen die ik hoorde. Al een tijd vraag ik me af wat precies de connectie is tussen Khartoem en Darfur, of Khartoem en Zuid-Soedan. Van het nieuws weet ik dat er in Darfur volgens de laatste schattingen 200.000 tot 500.000 mensen zijn vermoord en honderden dorpen

zijn platgebrand. Dit doordat de regering in Khartoem opstanden van de Fur tegenging door de Jangaweed (een andere stam in Darfur) wapens te leveren. Dit verhaal klopt, en toch begrijp ik er helemaal niets van. Dat de Fur in opstand kwamen omdat ze in een achtergesteld gebied wonen en geen enkele hulp van de regering krijgen, snap ik. Hoewel ik het 'wat, waar en hoe precies' nog niet helemaal voor me zie. Maar er moet dus ergens in Khartoem iemand, of een groep mensen, de bewuste beslissing hebben genomen om in plaats van de Fur een stem in de regering te geven, ze maar systematisch uit te moorden. Dat alleen al is zo intens verkeerd dat ik er niet bij kan, maar hoe meer ik er over nadenk, hoe onbegrijpelijker het wordt. Wat een ongelooflijke operatie moet dat zijn: er moet geld vrijgemaakt worden, op de een of andere manier wapens aangeschaft.

Die wapens vervolgens 1000 km naar het westen verplaatsen is ook een heel project. Hoeveel mensen zouden daarmee bezig zijn? Wat voor persoon coördineert dat?

Ook in Khartoem is 'de regering' een vaag begrip voor me, in de zin dat ik eigenlijk nooit iemand van de regering tegenkom. Iedereen met wie ik tot nu toe echt gepraat heb, is het niet eens met het beleid. Een paar dagen geleden waren we uitgenodigd door Enas (een derdejaars scheikunde student) om met haar familie te picknicken aan de Nijl. Nadat we heerlijk hadden gegeten, Orion hadden geïdentificeerd en liedjes hadden uitgewisseld (zij een mooi Soedanees lied, wij een lied over bananen), praatten we wat over

politiek. Enas vertelde ons over haar vader, die kunstenaar is. Vanwege zijn tegendraadse ideeën is hij al meerdere keren opgepakt door de regering. Zijn vrouw ging dan naar Egypte en wachtte daar tot hij weer werd vrijgelaten.

Ook vertelde ze ons over de politie in Khartoem. Soms gebeurt het dat een discussie op de campus uitloopt op een protest en een groep studenten de straat op gaat. Dit soort protesten wordt keihard neergeslagen door de politie: de groep wordt zo snel mogelijk uiteen gejaagd met pepper spray. Een keer heeft de politie zelfs geschoten en zijn studenten overleden. Nu is het overigens een stuk rustiger in Khartoem, wij hebben gelukkig nooit een politieoptreden gezien.

Dit klinkt hopeloos hè? Ik realiseer me dat de vorige alinea's niet al te vrolijk zijn, maar het is denk ik wel belangrijk deze verhalen te vertellen en het zou raar zijn als ik ze voor mezelf zou houden en

alleen zou vertellen over het succes van ons project. Het is niet hopeloos. Want als ik zie hoe vriendelijk iedereen die ik tegenkom is, hoeveel mensen het oneens zijn met de regering en hoeveel nuttige projecten er worden opgezet, weet ik dat dit land niet hopeloos is. Sommige mensen hier hebben zoveel spirit, zoals Enas, die nadat ze ons verteld had over haar vader en de protesten zei: "but I'm going to change all that!" En ik denk dat er genoeg Enassen zijn in Soedan om uiteindelijk verandering te brengen.

Als laatste nog wat nieuws over ons project. We hebben bedacht

dat, aangezien onze cursus LabView (een natuurkundig computerprogramma om experimenten te analyseren) dit jaar zo goed ging, het ons leuk en nuttig lijkt om volgend jaar terug te komen. Maar dan niet om LabView te geven, maar om een cursus op te zetten waar Teaching Assistants van de universiteit leren om zélf LabView te geven. Er zit hier genoeg talent om, als wij met wat mooie experimenten langskomen, LabView echt goed onder de knie te krijgen en met wat training ook te kunnen geven. Dat is toch eigenlijk het doel van al dit soort projecten: jezelf overbodig maken! We hebben inmiddels overlegd met de decaan van natuurkunde en hij was enthousiast over onze plannen. Februari volgend jaar hoef ik het dus ook niet koud te hebben, dan volgt meer nieuws!

Florentien Kan

Remonstrantse Gemeente

Kerkenraad

Geheugen kerk en toekomst
De KR verwelkomde Wim Uittenbogaard in de vergadering van 13 maart als lid van de kerkenraad. Op voordracht van archiefbeheerder Evert van Laar zijn Willy Adriaanse en Henny Rijdsdijk, beiden al jaren actief voor het archief, nu officieel archivaris van de Haagse remonstrantse kerk. Het programma 2008-2009 van Uytenbogaert, de bijdragen daarvoor van de deelnemers, de toekomst van de remonstrantse kerk – aan de orde op de Be-raadsdag in Amersfoort – en het belang om te duiden waarvoor we staan en dat ook uit te dragen, daarover discussieerde de KR. De nieuwe algemeen secretaris, Tom Mikkers, pleitte er in Amersfoort voor “ook de inrichting van een remonstrants vertrek (in de christelijke kerk) serieus te nemen ... ” en “mee te werken aan het voortbestaan van de Remonstrantse Broederschap”. Ook Den Haag probeert daaraan mee te werken. Ds. M. de Vries zal voortaan de pastorale zorg hebben voor remonstranten die in Wassenaar wonen. Opvolger van mw S. de Cock-Aninga in IKOS Den Haag na twaalf jaar is de heer H. Kakebeeke. De KR aanvaardde het voorstel van de wijkcommissie Voorburg-Leidschendam weer te spreken over diensten onder gezamenlijke

verantwoordelijkheid van remonstranten en VVG.

Els Ketelaar

Uytenbogaert

Ontmoeting met een verborgen God (gesprekskring)
Deze kring, waarin we de teksten van Simone Weil (1909-1943) lezen en met elkaar bespreken, wordt voortgezet op de dinsdagen 6 mei (ds. Goud) en 27 mei (ds. Philipp). De kring wordt (na nog drie bijeenkomsten) afgesloten door een gezamenlijk voorbereide kerkdienst op 20 juli.

Onderweg naar Pinksteren, cursus
De laatste bijeenkomst van deze cursus, enkele dagen voor Pinksteren, vindt plaats op woensdag 7 mei. Drie nieuwe leden lezen hun belijdenis voor, alle leden van het pastorale team en enkele kerkenraadsleden zijn aanwezig. Plaats en tijd: Remonstrantse kerk, 20.00-22.00 uur.

Jeugd en Jongeren

Kinderkring
Op zondag 13 april was er weer een kinderkring in de Remonstrantse Kerk. Er waren minder kinderen dan we gewend zijn, maar dat kan heel goed liggen aan de vorige maand. Toen

hadden we immers heel veel kinderen op het Paasontbijt en in de week ervoor, met Palmzondag. Ook deze keer hebben we aandacht besteed aan een feest:

het feest dat de vader geeft als zijn verloren zoon terugkomt. De achterliggende boodschap is: bij God ben je altijd welkom, ook als je een fout hebt gemaakt. De kinderen bliezen op toetertjes, behingen zichzelf en elkaar met slingers, kleurden en knutselden. Een mooi tussenfeest tussen Pasen en Pinksteren in. De volgende kinder- en jeugdkring is op eerste Pinksterdag, 11 mei 2008.

Wil Piek

Broederschap

Mannenretraite Hoorneboeg

Aan het thema dat in het afgelopen jaar in onze gemeente centraal stond, is ook de jaarlijkse mannenretraite gewijd:

Compassie en onverschilligheid.

We denken daarover na en spreken er met elkaar over in de prachtige omgeving van de Hoorneboeg.

De deelnemers krijgen tijdig een informatiemap toegestuurd, met behulp waarvan ze zich kunnen voorbereiden.

De leiding is in handen van ds. Johan Goud en ds. Foeke Knoppers.

Datum: vrijdag 30 mei (17.30 uur)-zondag 1 juni (14.30 uur).

Kosten: € 180,-.

Opgave bij het Landelijke Bureau Remonstranten, 030 2316970; info@remonstranten.org

Bibliotheek

Bibliotheek remonstrantica (alles van en over remonstranten)
In de achter ons liggende maanden hebben we een vijftal titels van J.H. Maronier (1827-1921) aan onze collectie kunnen toevoegen. U kunt ze bekijken bij de plank aanwinsten in de hoek links bij het raam. Maronier was een toonaangevende moderne predikant in de tweede helft van de negentiende eeuw. Van de gemeenten Zevenhuizen, Leiden, Utrecht en Rotterdam is hij predikant geweest. Van 1866 tot 1902 is hij curator van het seminarium geweest. Hij heeft enkele belangrijke historische studies op zijn naam staan, behalve een biografie van Arminius, onder meer een geschiedenis van het protestantisme tussen 1648 en 1789 en een studie van de Orde der Jezuïeten. Van de drie grote kerkelijke feesten, Kerst, Pasen en Pinksteren heeft hij korte historische studies gemaakt. De studie over Pasen was reeds in ons bezit, die over Pinksteren konden we onlangs aanschaffen, naar Kerst zijn we nog op zoek. Veel bekendheid kreeg hij met zijn handleidingen voor het godsdienstonderwijs, waarvan talloze herdrukken verschenen zijn.
Het deeltje M, *Vraagboekje voor Eerstbeginnende*, konden we aan onze collectie toevoegen. Opvallend is verder het grote aantal werken dat hij uit het Engels en het Duits heeft vertaald. Bij de aanwinsten zit een vertaling uit het Engels met aantekeningen van J.A. Froude, *Desiderius Erasmus: zijn leven en zijne brieven* (1894).

We eindigen dit stukje met het vermelden van enkele zeer recente aanwinsten:
-Jannie Kuik en Iris Wevers e.d., *Israël en de Palestijnen: een asymmetrisch conflict* (Utrecht 2008) met artikelen van J. Tromp en M.A. Bosman-Huizinga
-H.J.W. Modderman, *Jesus en de dieren: over viervoeters en vogels die Jesus in Palestina hebben ontmoet* (Amsterdam 1951) vertaald uit het Engels
-W. Tinga-Bosma, *Zwingli terecht een boegbeeld van de vrijzinnigheid?* (2005) scriptie
-H.J.J. van Waveren, *Liturgie als politicum: eredienst als levensstijl* (1975) scriptie

De bibliotheekcommissie

Doopsgezinde Gemeente

Kerkenraad

Wat doen we volgend seizoen?

Terwijl dit seizoen nog lang niet voorbij is, keek de kerkenraad op 27 maart alvast vooruit naar september en verder.

Een aantal thema's uit dit seizoen vragen om een vervolg: gemeente en politiek en de lezing van Cees den Heijer. De laatste met als centrale vraag: wat is de bijbelse boodschap voor deze tijd? Daarbij zullen we ook een verbinding gaan leggen met het ADS-thema voor volgend seizoen: Aandachtig leven: heiliging als lifestyle. Er is een map met materiaal in de maak, wellicht levert dat nog nieuwe ideeën op. De kerkenraad wil in ieder geval verder werken aan het meer zichtbaar maken van de gemeente in de samenleving. Wie verder suggesties heeft, hij of zij melde zich bij de kerkenraad.

Een ander punt was de rechtspositie van de predikant, en de eerste, voorlopige voorstellen van de ADS op dit vlak. De huidige structuur, waarbij de predikant een vrije beroepsbeoefenaar is, kent met name op het gebied van pensioen en sociale verzekeringen steeds meer problemen. Dit kan ondervangen worden door alle predikanten in dienst te laten treden van een door de ADS op te richten stichting, waarna de predikant bij de gemeente 'gedetacheerd' wordt. Bijkomend voordeel is dat de predikant daarmee van een

hoop administratieve rompslomp bevrijd zal zijn. Op de komende Broederschapvergadering van 19 april staat dit punt op de agenda. De kerkeraad steunt de oplossingsrichting, hoewel veel nog onduidelijk is. Belangrijk daarbij is dat heel helder wordt wat de verhouding wordt tussen de ADS en predikant enerzijds, en gemeente en predikant anderzijds.

Menno Meihuizen

Algemene Ledenvergadering

Do-kerk: 3 juni

Anders dan in de Wegwijzer staat aangekondigd, zal de Algemene Ledenvergadering plaatsvinden op dinsdag 3 juni (aanvang 20.00 uur).

Op de agenda in ieder geval de stand van de financiën over 2007, en de samenwerking met de Remonstrantse Gemeente voor wat betreft Kredo. De precieze agenda zal nog worden verstuurd. Ik hoop op een goede opkomst!

Menno Meihuizen

Broederschap

Nog enkele plaatsen beschikbaar!

Tijdens het pinksterweekend is de goede Geest in en om ons huis. Van vrijdag 9 t/m 12 mei samen goede diensten en momenten beleven op een prachtige locatie in de duinen. Tijd voor vakantie, bezinning en ontmoeting tijdens de

zomervakantieweken.

In de zomerwerken van 4 juli t/m 15 augustus zijn er nog enkele plaatsen te boeken voor een onvergetelijke vakantie.

Uitstekend te bereiken met het openbaar vervoer.

Voor meer informatie kunt u bellen of mailen. Kijk ook eens op onze website of vraag daar de folder aan!

Doopsgezind Broederschapshuis
Schoorl, Oorsprongweg 3, 1871
HA Schoorl, tel. 072 5091274
e-mail: info@dbhschoorl.nl

Gemeenteactiviteiten

Verslag gemeenteavond thema: De Koran

Op 11 maart kwamen Christine Duhoux en Peter Groen (student Arabische taal en cultuur) ons op weg helpen om meer inzicht te krijgen in de Koran.

Dat is natuurlijk wel wat veel gevraagd. Op één avond, in 2 ½ uur, kun je als leek (natuurlijk) maar een heel klein beetje oppikken van een boek, een godsdienst, een levenswijze die heel anders maar net zo complex is als de onze. Peter hield een inleiding waarin hij vertelde dat volgens de overlevering de Koran geopenbaard is door Allah aan Mohammed omdat de bijbel onderhand door zoveel mensenhanden en –gedachten was gegaan dat de woorden en verhalen niet zuiver genoeg meer waren. De taal waarin de Koran is geschreven is een literaire taal die niet de gebruikelijke omgangstaal was en is. Daarom is de Koran in oorspronkelijke vorm dan ook niet eenvoudig te begrijpen.

Onder leiding van Christine

vergeleken we het verhaal van Zacharias, die de geboorte van zijn zoon aangekondigd krijgt: eenmaal uit de Bijbel en eenmaal uit de Koran. Wat vooral opviel is dat er heel veel overeenkomsten zijn. Interessant is dat de volgorde zoals wij die kennen in de Bijbel totaal anders is in de Koran. Om de twee verhalen met elkaar te kunnen vergelijken had Christine dan ook op verschillende plaatsen in de Koran delen van soera's bij elkaar genomen. De soera's in de Koran zijn op volgorde van lengte geplaatst. Helaas was de avond te kort om aan al onze belangstelling en nieuwsgierigheid te voldoen. Er is nog maar een klein, een piepklein stukje van de sluier opgelicht. Maar de interesse is zeker gewekt!

Elze Jongma

Kring Delft

Diensten in Delft

- 4 mei: oecumenische herdenkingsdienst om 18.30 uur in de Nieuwe Kerk aan de Markt
- 18 mei: Do/VH dienst 10.30 uur in Abtswoude, ds. A. Maas

Kringen

- 8 mei: Bijbelkring, 20.00 uur Abtswoude
- 16 mei: Kleine club, 20.30 uur bij Pauline Mallee
- 19 mei: Theophilos, 10.00 Rem. kerk, Oude Delft

Diaconie

Busreisje

Het door de Commissie Hulpbetoon georganiseerde uitstapje met de bus wordt dit jaar iets later gehouden dan u van ons gewend bent, nl. begin september. Zodra we meer gegevens hebben zullen we dit bekend maken onder meer via Kredo.

Namens de Commissie Hulpbetoon, Riet van der Veen en Janneke Montie

Jeugd en jongeren

Bouwen

op de Pinksterdienst

Op de tweede zondag van mei, tevens moederdag, is het de beurt van Bob de Bouwer, Noach en drie rovers om de kinderen iets te leren over het leven met God.

Bob bouwt en ook de bijbelse Noach is daar bekend om.

Bob bouwt dingen die het leven van mensen mooier maakt.

Noach bouwt een boot, waardoor hij en zijn gezin, en een aantal dieren, gered worden bij een overstroming die de aarde bedekt. En drie rovers worden bouwers van een stad nadat zij voor een weeskind hebben gezorgd.

Bob de Bouwer wordt besproken in de kerkdienst, Noach bij de groepen 6-12 jaar en de drie rovers bij de peuters en kleuters.

ds. Lydia Penner

DoRe

Mondiaal Samenleven

Schrijven voor gewetensgevangenen

Maandag 19 mei
(voor één keer de 3e maandag i.v.m. Pinksteren).

We schrijven weer van 10.00 tot 12.00 uur in de Doopsgezinde kerk, Paleisstraat 8. Deze keer schrijven we voor mensen in Mexico, Saudi-Arabië en Iran.

In dit laatste land zitten de gewetensgevangenen Ronak Safarzadeh en Hana Abdi, gevangen wegens het vreedzaam opkomen voor vrouwenrechten in Iran. Beide vrouwen namen actief deel aan een vrouwenrechtencampagne. Ze zijn gearresteerd door agenten van het ministerie van inlichtingen. Computers werden in beslag genomen, evenals pamfletten over de campagne. Ronak Safarzadeh zit in de Sanandaj-gevangenis sinds oktober 2007. Studente Hana Abdi werd op 4 november 2007 gearresteerd in het huis van haar grootvader. Ze mogen familiebezoek ontvangen maar hebben geen toegang tot een advocaat. Wij vragen aan de Iraanse autoriteiten om de onmiddellijke vrijlating van beide vrouwelijke gewetensgevangenen. Er zijn voorbeeldbrieven aanwezig.

Goed Nieuws

Uit de Centraal-Afrikaanse Republiek en uit Nigeria kwam het bericht dat een journalist is vrijgelaten. Voor beiden voerde Amnesty actie.

Eta Simon Thomas

Diversen

De toekomst van de gemeente

Tijdens een groepsdiscussie vertelde ik eens dat ik mijn verhouding tot de Doopsgezinde Broederschap wel eens vergelijk met die van een fervente roker met zijn hebbelijkheid: hij houdt er elke dag mee op .... om er de volgende dag weer opgewekt mee te beginnen.

Dikwijls ben ik diep ontmoedigd en terneergeslagen over het doen en laten van gemeente en broederschap. Zo, dat je d'r uit zou willen stappen. Een week later soms al betrap ik me erop dat ik weer met overgave voor diezelfde gemeente en broederschap aan het werk ben. Ontegengesteld is er verbluffend veel activiteit in onze gemeente te vinden en is de gemeente meer dan een vereniging waar een voortdurend dalend ledental tot malaise moet leiden. Wanneer we echter niet willen inzien dat het vrijwel uitblijven van nieuwe leden/catechisanten verband houdt met het beeld dat men buiten de gemeente krijgt van het functioneren ervan, bedrijven we struisvogelpolitiek. De situatie in onze gemeenten doet me sterk danken aan een groot modern verkeersvliegtuig, waarin tijdens de vlucht de waarschuwingslampjes van alle systemen (rood) gaan branden, maar waar iedereen doet alsof hij kleurenblind is: er is dus niets aan de hand. Degene, die dan toch alarm wil slaan, is uiteraard stomvervelend. Zo is het bij ons ook: hoewel we allen weten dat de gemeente (weg)- kwijnt, willen we daar niets aan doen en vinden een onheilsprofeet maar een onruststoker.

Bovendien willen velen zich aan

de verantwoordelijkheid onttrekken, want - om het beeld van het vliegtuig nog eens te gebruiken -: we zijn toch maar passagier? Neen, om de drommel niet. We zijn aan boord allemaal arbeider: het ambt der gelovigen.

Een veel gehoord argument voor dit "Gods water over Gods akker laten lopen", is het uitspreken van een onwankelbaar vertrouwen in het voortbestaan van de gemeente. Ja, best, dat deel ik.

Maar één ding wordt steeds vergeten: dat gebeurt niet zomaar aan ons; met berusten en op God vertrouwen - om eens uit een oude Troonrede te citeren - komt het niet voor elkaar. Wij zullen er nu wat aan moeten doen, want God heeft slechts onze handen.

Een andere veel gehoorde doodoener is: Alles is al geprobeerd en het helpt toch niet. Daarmee zijn we niet van onze opdracht ontslagen; we zullen moeten blijven zoeken naar nieuwe wegen. We zullen echt op stap moeten om de oorzaken van het kwijnen op te sporen en trachten deze op te heffen. We moeten daarbij vanaf het begin weten dat daarvoor diepingrijpende stappen nodig zullen zijn.

Het is niet voldoende om te constateren, dat de jeugd geen belangstelling heeft en dat daarom dus een deskundige voor ons iets (wat?) met die jeugd moet gaan doen.

Waaróm spreken we de jeugd niet aan. Is het beeld dat deze van de gemeente heeft wel juist? Zo ja, kunnen en willen we wel veranderen? Of heeft de wereld een onjuist beeld van de gemeente en kunnen we daar

dan iets aan doen?

Nog fundamentele vragen liggen er dan op ons te wachten:

* Wat verwachten we eigenlijk zelf van de gemeente?

* Wat zien wij als doelstellingen van de Christelijke Gemeente?

* Komt er wat van die doelstellingen terecht?

* Zo neen, wat kunnen we daar aan doen?

De zekerheid, dat we het over het antwoord op deze vragen niet eens zullen worden, is voor velen stellig de grond voor hun struisvogelpolitiek: "Laten we asjeblijft conflicten vermijden". Maar bedenk, dat het even zeker is dat de gemeente schade lijdt, ja, zal wegwijnen, indien we in onze houding van "berusten en op God vertrouwen" volharden. Is het wel zo zeker dat we de tolerantie niet kunnen opbrengen om elkaar over en weer te accepteren, hoewel we van een verschillend gemeentebeeld uitgaan (de gemeente als plaats waar je je - individueel - kunt 'opladen', tegenover de gemeente als bestrijder van ongerechtigheid ? Het is het proberen - met Gods hulp - waard. Verdoezelen, gladstrijken of onder de tafel werken van verschillen leidt tot de dood door natuurlijke afsterving van de gemeente. Laat ons tezamen gaan bouwen aan de gemeente.

Of wachten we toch liever gelaten de noodlanding of de crash af, omdat we angst hebben voor het noodzakelijke verleggen van de koers?

Stilstand is voor de kerkelijke gemeente achteruitgang, want de wereld waarin ze moet leven, staat niet stil.

Wij hebben een antwoord nodig van die gemeente op de

voortdurende en steeds snellere veranderingen in de wereld. Maar hoe zal die gemeente ooit kunnen reageren, indien ze nooit zelf iets

nieuws introduceert; onveranderd tracht te functioneren als 100 jaren geleden?

Het gevaar voor de gemeente komt niet van degenen die aandringen op heroriëntering, bezinning en zo nodig drastische vernieuwing, maar juist van degenen die het 'onaantastbare erfgoed' ongewijzigd willen behouden.

Op dit punt wordt me dikwijls gevraagd om uiteen te zetten wat ik dan anders wil. Dat is een moeilijke vraag, zoals de geïnterviewde zei. Inderdaad; ik antwoord dan ook eigenlijk liever niet. Het is immers helemaal niet interessant hoe ik nu graag zou willen dat de gemeente er in detail uit zou zien.

Heel algemeen gesteld zou ik de gemeente zodanig willen veranderen, dat ze weer geschikt is haar taak in de wereld te vervullen. Is daar nu verder niets over te zeggen dan dat de gemeente moet veranderen?

Allereerst: veranderen is geen doel, slechts middel. Wij willen niet veranderen om het veranderen; maar om - als gemeente - een antwoord te kunnen zijn op de vragen en uitdagingen van vandaag. Men denkt veel te gauw bij het woordje 'veranderen' aan reorganisatie, aan structurele wijzigingen. Het gaat veel meer om herbezinning op de doelstellingen en de middelen, die voor het nastreven van die doelen gebruikt moeten worden; o.m. fundamenteel nadenken over het functioneren van de gemeente. Dat onze veranderde opvattingen over de taak van

(ook) onze Broederschap in de (huidige) wereld zullen leiden tot organisatorische wijzigingen is heel wel mogelijk. Het verband is echter niet andersom.

Berend van der Veen

Thuis in Oldeslo

De avond valt.

Ik zie uit over de tuin in voorjaarskleed. Het stiltecentrum, dat onlangs is geopend, straalt warm licht uit. Het venster is - evenals de ramen van de kapel - verzorgd door Glasatelier Oud Rijswijk. Morgenvroeg zingen vogels je wakker en klinken vrolijke kinderstemmen van het nabije schoolplein. Het tuinmeubilair staat klaar en de prachtige omgeving nodigt uit tot een wandeling.

Binnen- en buitenshuis is het goed toeven.

Anneke Breevaart

Hoeksteenlezing

zondag 6 april 'Kabbala'

Kabbala heeft als spirituele weg bewustwording tot doel en deze traditie is gebaseerd op de Bijbel.

Kennis over de mens, de wereld en de relatie met God worden overgedragen door de traditionele middelen als de levensboom en de ladder van Jacob.

Het woord Kabbala of Kabbalah (QBLH), wat *ontvangst* of *openbaring* betekent duidt op in 12^e/13^e eeuw n Chr. in de Zohar, een van de meest centrale werken van de Kabbala. De mystieke wortels van de kabbala dateren uit de Joodse mystiek uit de eerste eeuw. Ook zijn er banden met het Gnosticisme. De kabbala biedt een symbolische verklaring voor het bestaan van

het universum en de relatie tussen God en mens. Aan de hand van Genesis 1 en 2 en het visioen van Ezechiël maakte mevrouw Van der Ende het symbolische, dus niet historische, karakter van de Kabbala duidelijk. De schepping wordt gezien als een stroom van energie, die zich van het oneindige Licht naar beneden, het stoffelijke, beweegt. Kabbala moet gezien worden als een praktisch systeem dat de spirituele ontwikkeling dient. Het wordt wel gezien als de yoga van het westen. Het is een heel machtig werktuig om de geest te trainen.

De kabbalist gaat uit van de levensboom wat men als de 'kaartenbak' van het universum kan zien. Het is een hulpmiddel om gedachten te ordenen, om verbanden te leggen. Mevrouw Van der Ende geeft een uitgebreide toelichting op deze boom en hoe deze kan dienen om door middel van bv. meditatie meer inzicht in de eigen ziel te krijgen.

Mevrouw dr. Magda van der Ende, studeerde theologie in Utrecht en Roemenië, daar promoveerde zij als kerkhistorica op de geschiedenis van Hongaarse minderheid in de 20ste eeuw. Zij houdt zich al meer dan 25 jaar bezig met kabbala, waarvan een groot gedeelte als docente. Zij vertaalde een van de boeken van Z'ev Ben Shimon Halevi van het Engels in het Nederlands: "Kabbala en Exodus"

Bovenstaande lezing is de laatste lezing van dit seizoen. De nieuwe lezingen zullen worden vermeld in het Jaarprogramma 2008/2009 van het Vrijzinnig Centrum de Hoeksteen.

Paul de Kieft

Oecumene

Geloven in mensenrechten
In het kader van de serie bijeenkomsten vanwege 60 jaar Verklaring van de Mensenrechten zal op vrijdag 16 mei a.s. door de Baha'i een samenkomst worden belegd om 20.00 uur in het Hofstad College, Colijnplein 9 in Den Haag.

Jan Landheer

Personalia

Remonstrantse Gemeente

Aan de Remonstrantse Gemeente ontvielen door overlijden:
mevrouw J.J.D. Geselschap-van der Elst
mevrouw A.M.C. Philipse-Kronenberg
mevrouw L.A. van Scherpenberg
de heer W.J. van der Waaij

Ingekomen als lid:
de heer M. Scheltema
mevrouw O. Scheltema-de Nie
beiden uit Groningen

Ingekomen als vriend:
de heer P. Dekkers
mevrouw M.H. Dekkers-Schneider
de heer N. Swart
mevrouw J.R. Swart-van Herwaarden

Doopsgezinde Gemeente

Aan de Doopsgezinde Gemeente ontvielen door overlijden:
mevrouw J.W. Schultze-Korenhof
mevrouw H. de Jong
mevrouw M.A.H. Gentis
de heer A.J. van Muijlwijk

Bedankt als belangstellende:
mevrouw R.J.H. van Middelkoop

Agenda Remonstrantse Gemeente

Algemeen

* vr 30 mei - zo 1 juni
Mannenretraite 'Compassie en onverschilligheid', Hoorneboeg, o.l.v. ds. Goud en ds. Knoppers (opgave bij het landelijk bureau, 030 2316970)

Uytenbogaert

* di 6 mei 10.30 uur Re-kerk:
Zenmeditatie o.l.v. ds. G. Duinker
* di 6 mei 20.00 uur Re-kerk:
Ontmoeting met een verborgen God, gesprekskring (2), ds. Goud
* wo 7 mei 20.00 uur Re-kerk:
Cursus Onderweg naar Pinksteren (4), allen
* do 8 mei 14.00 uur Re-kerk:
Meditatiekring o.l.v. ds. R. Philipp
* di 20 mei 10.30 uur Re-kerk:
Zenmeditatie o.l.v. ds. G. Duinker
* di 27 mei 20.00 uur Re-kerk:
Ontmoeting met een verborgen God, gesprekskring (3) ds. Philipp

ds J.F. Goud
* di 13 mei 20.00 uur
Gesprekskring 30-40, t.h.v. V. van Koppen-Enters, Kerkstraat 50, Wassenaar (tel. 3604615).
Inl. door N. Swart
* ma 19 mei 14.00 uur
Middagkring in de Mantel, Voorburg. Thema: *Omvallende dogma's*, hoofdstuk 5
* ma 19 mei 20.15 uur
Gesprekskring Benoordenhout II, t.h.v.
T. en W. Hamel, Javastraat 62 (tel. 3604618)
* di 20 mei 20.15 uur
Gesprekskring Den Haag Oost-Voorburg, t.h.v. P. en H. Westenberg-Koning, Frankenslag 103 (tel. 3541384).
Film over de remonstranten
* wo 21 mei 20.00 uur
Valkenboskring, t.h.v. H. de Cock, Badhuislaan 4, Voorburg (tel. 3864604). Inl. door J. Maclean
* ma 26 mei 20.15 uur
Gesprekskring Benoordenhout I, t.h.v. G. van Hasselt, Park Vronesteyn 41, Voorburg (tel. 3864990). Film over de remonstranten
* di 3 juni 14.30 uur
Gesprekskring ledencontact Voorburg-Leidschendam, t.h.v. W. Toes, De Wickelaan 28, Voorburg (tel. 3271522). Thema: *Teksten van mijn leven*, pag. 69-79
ds R.F. Philipp
* ma 5 mei 14.00 uur Re-kerk:
Bijbelkring. Onderwerp: Bijbelse verhalen als spiegel van de ziel; deel II hfdst. 10
* do 8 mei 10.30 uur Re-kerk:
Ochtendkring West. Onderwerp: De Vreemdeling en de Bijbel (pag. 38 t/m 61)
* vr 9 mei 10.00 uur Huize Arendsdorp: Kring Arendsdorp

* do 15 mei 10.30 uur Re-kerk:
Kring Episcopus. Onderwerp:
Een persoonlijke God (pag. 42
t/m 46)

* do 22 mei 10.30 uur Re-kerk:
Leeskring Kuitert. Onderwerp:
'De dood de baas' van Harry
Kuitert (VI)

* vr 30 mei 10.15 uur Re-kerk:
Kring voor slechthorenden

mw M.L. van Royen-Krol

* di 6 mei 14.30 uur Re-kerk:
Lees- en gesprekskring Den
Haag West Vogelwijk.

Onderwerp: Het Judasevangelie,
inleiding door ds. R.H. Esveld

* di 6 mei 14.30 uur Re-kerk:
Gesprekskring 2000. Onderwerp:
Het Judas-evangelie, inleiding
door ds. R.H. Esveld

Agenda Doopsgezinde Gemeente

ds L. Penner

* vr 9 mei 10.30 uur Bijbelkring
Benoordenhout en Mariahoeve,
t.h.v. B. de Mol van Otterloo, van
Wouwstraat 16, tel. 3280630.
Onderwerp: Wijsheid van Jezus
Sirach

* wo 7 mei 20.00 uur Do-kerk:
Bijbelkring algemeen. Onder-
werp: Jezus als woord van God
(vervolg)

* wo 14 mei 10.00 uur Re-kerk:
Bijbelkring West. Onderwerp:
Wijsheid van Jezus Sirach

Agenda DoRe

* vr 9 mei 14.00 uur Do-Re
Gesprekskring Rijswijk o.l.v. ds.
R. Philipp, t.h.v. mw. J. Piso, dr.
H. Colijnlaan 6, fl. 148, tel.
3991406. Onderwerp: Bijbelse
verhalen etc. symbolen?

Rondom de zondag

11 mei:

Pinksterdienst in de Re-kerk
De Pinksterdienst in de Re-kerk
wordt een extra feestelijke dienst.

In de eerste plaats omdat het
Pinksteren is, het feest van de
Geest 'die mensen bezielt tot wat
heilig is en goed, opdat zij, zin-
gend en zwijgend, biddend en
handelend, God eren en dienen'
(zoals in de nieuwe belijdenis
staat). Die belijdenis zal worden
gezongen, volgens de ook vorig
jaar uitgevoerde, door Hans
Jacobi gecomponeerde
toonsetting. Er worden vier
nieuwe leden bevestigd, die hun
belijdenis zullen voorlezen, er
worden nieuwe vrienden
verwelkomd, en we zullen allen
welkom heten die in het

afgelopen jaar - door verhuizing
of anderszins - onze gemeente
zijn binnengekomen.

Twee van de nieuwe vrienden,
Pieter en Titia Wouters-Slis,
zullen bovendien hun dochtertje
Milou laten dopen.
Ds. Esveld en ds. Goud gaan in
deze dienst voor.

De zee!

Dienst van woord, beeld en
klank op 25 mei Re-kerk
Op zondag 25 mei, 10.30 uur in
de Re-kerk, is er weer een dienst
van woord, beeld en klank.
Thema is 'de zee', die vele
kunstenaars, dichters en
componisten geïnspireerd heeft,
en die tallozen dag in dag uit
ruimte en oneindigheid laat
voelen. 'Zie hoe wijd de zee zich
uitstrekt' (Psalm 104).

Pinksterdienst
met lied en tekst

Met Pinksteren wordt in de
Doopsgezinde kerk een dienst
van zang en tekst gehouden.
Het thema, 'De Geest komt ons
te hulp', wordt uitgewerkt aan de
hand van teksten uit de Bijbel en
andere bronnen, inclusief
gedichten, en liederen uit
verschillende liedboeken.
Het is een tweede zondag, dus
zijn de kinderen erbij. Het
gesprek met hen zal gaan over
'Bouwen aan de toekomst' met
Bob de Bouwer als tekenfiguur.

ds. Lydia Penner

Zondag 25 mei geen dienst in
de Paleisstraat
Omdat een groot deel van de
gemeente in het weekend van 24
en 25 mei in Fredeshiem vertoeft,
is er op zondag 25 mei geen
dienst in de Paleisstraat. Trouwe
kerkgangers kunnen terecht in de
kapel van Oldeslo.